

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputationum phylosophicorum pars III. s. physica particularis - Cod. Ettenheim-Münster 229

Archert, Ignatius Ioannus Franc.

[s.l.], 1730

Articulus 2us

[urn:nbn:de:bsz:31-120397](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-120397)

Artibus eius

De Aereis Aqueis

Tris 10 De Aere. Sit mos. A mos e commun aquarum con-
gregatio et trias colationis. Hierographi. comite lane aquarum
congregatio in Lytem. pium maris post in Salis. qua p.
omnis seu mare magnum, mare Adriaticum, mare Mediterraneum,
pontus Europae. mare caspium, mare arabum, et singulifig

Num. Cus.

Tris 20 De Aere. Sit mos. Salsed mir. Nam. A. ia. Ca. Salsed. in
marina nipa. p. l. e. e. in halou. Salsed. et ad. p. m. Cypria.
in mari. Contenta. et. Ca. nipa. et. n. d. p. l. e. e. in. a. d. e. s. s. l. l. i.
qui. d. d. a. g. n. o. m. i. n. a. m. i. m. p. l. e. e. e. n. o. q. u. i. t. f. l. u. i. t. u. t. i. d. i. d. i. d. i. n. e. a.
Penne de Subbia. e. a. g. n. o. p. a. r. t. e. e. v. a. g. a. r. e. t. e. d. i. s. t. e. t. u. a. u. t. e.
Sunt. v. u. d. i. t. e. a. e. r. e. f. l. u. i. t. e. s. e. g. n. i. g. r. a. n. i. s. r. e. m. a. n. e. a. t. d. i. x. e. a. u. t. h. y. d. r. o.
Salsed. v. i. s. i. n. e. m. p. e. a. p. a. s. s. i. o. n. e. h. u. m. i. d. i. t. e. s. u. i. t. e. t. a. d. h. a. l. a. a. f. f. e.
que. p. r. o. l. a. S. e. l. i. n. e. e. c. o. r. t. a. a. u. t. p. e. t. e. t. i. n. L. a. y. n. i. s. L. u. d. o. s. e.
L. a. n. v. i. s. e. t. v. i. e. e. a. d. e. l. d. e. p. l. o. n. e. i. s. s. e. f. u. n. d. o. m. a. r. i. s. S. u. i. t.
e. t. p. l. e. n. m. o. n. t. e. S. a. l. i. f. e. r. a. s. e. s. p. i. m. e. s. t. a. n. t. i. n. S. u. p. e. r. f. i. c. i. a.
E. a. n. t. e. n. u. d. S. a. l. e. f. f. o. r. t. i. t. u. m. i. t. e. c. o. m. p. l. e. v. i. t. m. o. n. t. e. S. a. l. s. e. d. i. q. u. e.
c. a. v. e. r. s. a. e. s. o. m. i. n. i. p. o. s. a. q. u. a. r. u. m. a. l. b. e. r. o. n. e. S. a. n. e. a. u. t. p. o. n. t. u. s.
c. o. n. t. r. a. h. i. t. m. a. r. e. i. n. O. r. e. a. r. i. S. u. n. d. o. S. a. l. e. n. t. e. q. u. e. a. a. a. p. p. v. a. l. d. e.
p. l. e. n. e. S. u. g. S. u. i. n. a. d. i. n. i. s. s. e. T. r. a. n. s. p. o. n. t. i. d. i. s. S. a. l. s. e. d. m. e. a. l. i. q. u. a.
m. a. r. i. m. e. n. t. e. e. v. e. d. a. q. u. a. s. m. a. r. i. a. q. u. i. n. e. d. o. m. e. p. e. r. r. o. n. d. a. r. t. u. m.
a. d. m. u. n. d. a. m. e. n. d. i. n. g. e. n. t. e. S. c. a. n. i. g. e. n. i. g. r. e. g. i. s. C. o. p. i. a.

Num. 800.

Tris 30 De Aere. Sit mos. A. mos e commun aquarum con-
gregatio et trias colationis. Hierographi. comite lane aquarum
congregatio in Lytem. pium maris post in Salis. qua p.
omnis seu mare magnum, mare Adriaticum, mare Mediterraneum,
pontus Europae. mare caspium, mare arabum, et singulifig

Num. gus.

in Caudis parte Digressio maxime faliat nulla Lentens
fusi enogitata sua, que plena satif fuerit

Num: 20 us.

Dressio unde pueniat Vitis Thermo. In serario Thermo
quibus diffunduntur in portione sua de balneae mari.
Si in Canales subterraneis, in quo aqua transit, sicut in
abundat, Thermo nascuntur, subterrena, et per se balneae
nit nescit, in Thermo tale scilicet unum, ad hoc poto ut aqua
subterranea non corumpat, que transiens virtute acquirit
in parte viti carmine aquae calor, et aqua calida multo
facile dissolvit qm frigida, si cadat, us Thermo sit
calida. Et cum viti alijs, in calore illa puenire ab ignis sub-
terraneis, neqz cessat hinc opinionem qd alibi vix aliqui
passim nescit alio, sine parte, o contraria dicit. vnde
omniu frigida aqua caliditas, et si in scaturaginis illa
fontiu qd a terra superficie emergunt, sine adh vnde,
alio in calore, que p fontia terra mare vnt, es nars
a de mure digres, ioum et effu, aqua tunc fontis, et tra-
quibz scilicet, aeternis, et tunc frigore atqz transire et

Dressio dicitur sit Origo fontium et fluminu in parte Cati
in Helvetia, D. G. de glob. terr. lib: 4. cap: 10. In origine fluminu
a fontiu et p fontiu, dicitur sero arqz qd oriuntur a p fontibus
et flumina explem qd a resolutione nivibz fontiu qd de alij montibz
origo. Loquimur, qua perpetua calefacuntur hinc, colligitur
non a ea co, qd scaturientes da qd uba fontiu anni qd a canare
nigritate, et si uberim fontiu, qd auerqum et quicqz
fontiu origo ad int eliqz n possit de illis qd quicqz fontibus
terra vis vntz scaturientes exhaunt. Itaqz de illis qd, qd
annu constantis flum. aeter fluminu et fontiu ab us ea
aere vafero pntur, in m obliquis montiu cavernis
clarus vi frigoris ibi latit in aqua conuertit hanc seus,
ac vaiores in aeternis conuertit et in aqua coctus. In et hic
videm fusi. Sed ad refleuant illa aqua copia, que in terra
scaturit, unde hinc pntur et pntur qd in mari mare

Num 11 us.

In quibus fontibus ac fluminibus origo est unde abbas mare
 natus aqueductus, et in quo sunt vastissimi alveos, rursus
 ingreditur curia illud Def. 10 oia flumina intrant in mare,
 ab mare in terram ad locum unde erunt flumina, res
 vertuntur ut abeo fluant. Omnis hic fontibus ac fluminibus
 ortus explicat mensura aquarum succedent copia, ad hunc
 sufficit ad explicanda fontibus scaturigine in eruditis
 personis actibus, et rebus, unde per se etiam causa affugatur
 in una parte maior gravitas aquarum daretur in unam
 in altera parte gravitas aeris sibi oceanis in unam
 etiam aqua in aere effluat salinofis perans gravitas est, quoniam
 aqua his effluat ac facibus purgata et in fluxu ab in unam
 aere effluat praevalent tunc effluat capi est, quod aqua
 ad delphina haurit Communis terra ac quod quod.

Articulus 8us

De
mesora aerea

Num. 12us.

Mesora aerea si est vorans, quae in aera inquit volans
 ac Sulphurea ab aere oritur. mesora aerea dicitur
 operare alia in infima, alia in media, et alia in superiora
 aeris regione, quae in 1° seu infima aeris regione operare dicitur,
 si liquet neque. Flama seu fax, ignis vadus, ignis turbis,
Castor, pollux, et Halera. quae in 2^a seu media aeris regione
 habitant si habet fere solia. Fractio volans, Copra,
Coctum, Trab, Lancea, flama cadens, fulmen fulgur,
Tombu in 3^a et superiora aeris regione currunt Cometa.

Num. 13us.

Def. 10 De flama seu fax flama seu fax est calidior
 aerea longe calidior, quae est fere ad quod flama exardet,
 ad propulsa in aquis aereis, hanc aere est in effluat ab igne
 in parte calidior videtur.